

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D., ve věci

žalobce: A. A.
e.č. X
st. přísl. X
pobytem X

zastoupen JUDr. Petrem Novotným, advokátem
sídlem Archangelská 1, 100 00 Praha 10

proti
žalovanému: Ministerstvo vnitra České republiky
poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 1. 2022, č. j. OAM-954/ZA-ZA11-VL15-2021,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 1. 2022, č. j. OAM-954/ZA-ZA11-VL15-2021, **se zrušuje** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** uhradit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši **8 228 Kč**, a to ve lhůtě do 30 dnů od právní moci rozsudku k rukám právního zástupce JUDr. Petra Novotného, advokáta se sídlem Archangelská 1, 100 00 Praha 10.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Včas podanou žalobou ke Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“ nebo „zdejší soud“) žalobce brojil proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 1. 2022, č. j. OAM-954/ZA-ZA11-VL15-2021 (dále též „napadené rozhodnutí“), jímž byla jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle ust. § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon o azylu“).

II. Napadené rozhodnutí

2. Žalovaný v rámci odůvodnění napadeného rozhodnutí nejprve zrekapituloval obsah správního spisu a dosavadní průběh řízení. Následně se již zabýval tím, proč postupoval podle ust. § 16 odst. 2 zákona o azylu a žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou zamítl. Konkrétně žalovaný uvedl, že vycházel z výpovědi žalobce a dvou informací o zemi původu.
3. V této souvislosti žalovaný zdůraznil, že Ukrajina je s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti, ze kterých žalobce nepochází, považována za bezpečnou zemi původu. Na základě opatřených informací pak žalovaný mimo jiné uvedl, že ukrajinská vláda má pod kontrolou fungování bezpečnostních složek na území daného státu, a to s výjimkou výše uvedených oblastí. K tomu žalovaný doplnil, že žalobce pochází z Ivankofrankivské oblasti, která je pod kontrolou centrální vlády. Žádost o mezinárodní ochranu pak podal rovněž z důvodu tíživé finanční situace a proto, že se na území České republiky nachází jeho rodinní příslušníci.
4. Podle názoru žalovaného proto bylo záměrem žalobce dosáhnout legalizace pobytu, a to poté, co mu bylo v minulosti uděleno správní vyhoštění. Za tímto účelem je však nutné postupovat v režimu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR, ve znění pozdějších předpisů. Co se týče žalobcem uváděné obavy z povolání do armády, jedná se o legitimní občanskou povinnost, pakliže se vztahuje na všechny bojeschopné muže, tedy bez nějaké formy diskriminace. Plnění této povinnosti může být spojeno jak s vojenským výcvikem, tak s plněním bojových operací v rámci všeobecné mobilizace. V této souvislosti žalovaný zdůraznil, že žalobcem uváděný konflikt v Azovském moři probíhal již v roce 2018, aniž by měl nadále jakýkoliv vliv na ozbrojený konflikt, který se stále omezuje na východní oblasti Ukrajiny.

III. Žaloba

5. V žalobě bylo namítáno, že situace na Ukrajině se v poslední době vyostřila, a to v důsledku vojenské invaze ruského vojska, spojené s bombardováním celého území Ukrajiny. V důsledku toho lze již hovořit o otevřené válce mezi Ukrajinou a Ruskou federací, což má za následek mnoho obětí nejen mezi příslušníky armády, ale také civilním obyvatelstvem.
6. V této souvislosti žalobce brojil proti postupu žalovaného, který jeho žádost věcně neposoudil, ale naopak ji zamítl jako zjevně nedůvodnou. Žalobce je přesvědčen, že se jedná o důsledek pochybení správního orgánu při zjišťování skutkového stavu věci, když je zřejmé, že žalobce může být v případě návratu do vlasti ohrožen na životě. Aktuální vývoj konfliktu s Ruskou federací eskaloval v otevřenou válku.

7. Pokud by žalovaný zjistil řádně stav věci a opatřil si dostatečné podklady pro své rozhodnutí, jež potvrzují tvrzení žalobce uvedená v podané žádosti, pak by musel rozhodnout o udělení azylu podle ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu, příp. o udělení doplňkové ochrany žalobci podle § 14a zákona o azylu.
8. Z těchto důvodů žalobce navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil, uložil žalovanému povinnost nahradit náklady soudního řízení a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

9. Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že napadené rozhodnutí bylo v době svého vydání založeno na řádně zjištěném skutkovém stavu věci, přičemž odůvodňovalo postup spočívající v zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu pro její zjevnou nedůvodnost.
10. Žalovaný totiž nemohl zohlednit okolnosti spojené s invazí ruských vojsk a rozpoutáním války na Ukrajině, protože nastaly až po vydání napadeného rozhodnutí.

V. Správní spis

11. Ve správním spisu se nachází zejména předávací protokol, záznam o poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu a protokol o pohovoru k dané žádosti ze dne 18. 11. 2021.
12. Z uvedených podkladů vyplývá, že žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu proto, že na Ukrajině nemá z čeho žít a je tam válka. V České republice naopak pobývá jeho matka se dvěma dětmi, pročez potřebuje pomoc. V minulosti bylo žalobci uloženo správní vyhoštění. Jeho záměrem je legalizovat si pobyt na území. Po příjezdu do České republiky se žalobce od svého dědečka dozvěděl, že byl na Ukrajině povolán k plnění branné povinnosti. V případě návratu do vlasti by proto musel nastoupit k plnění základní vojenské služby.
13. Za účelem posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany byly do správního spisu založeny následující informace o zemi původu: Informace MZV ČR ze dne 1. 3. 2021 – Ukrajina – Situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti a Informace OAMP ze dne 30. 7. 2021 – Ukrajina – Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu. Z úředního záznamu ze dne 3. 1. 2022 dále vyplývá, že žalobce se nedostavil ke správnímu orgánu za účelem seznámení se s podklady pro rozhodnutí.
14. Zaslal však žalovanému prostřednictvím právního zástupce písemné vyjádření, ve kterém poukázal rovněž na vojenskou konfrontaci v Azovském moři mezi Ukrajinou a Ruskou federací. Následně bylo vydáno napadené rozhodnutí, které je v současné době předmětem soudního přezkumu.

VI. Posouzení věci krajským soudem

15. Žaloba byla podána osobou oprávněnou (ust. § 65 odst. 1 s. ř. s.), ve lhůtě stanovené v ust. § 32 odst. 1 zákona o azylu.

16. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (ust. § 75 odst. 2 s. ř. s.) podle skutkového a právního stavu zjištěného s přihlédnutím k čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice), tedy ke dni svého rozhodování.
17. Soud ve věci rozhodl v souladu s ust. § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. bez nařízení ústního jednání.
18. **Žaloba je důvodná.**
19. Žádost žalobce o mezinárodní ochranu byla žalovaným posouzena jako zjevně nedůvodná mimo jiné s odkazem na skutečnost, že nevyvrátil domněnku, podle které se Ukrajina (s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou ruských separatistů) považuje za bezpečnou zemi původu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu ve spojení s § 2 bodu 24 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců.
20. Pokud by krajský soud rozhodoval podle skutkového stavu ke dni vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 s.ř.s.), žalovaný by měl zřejmě pravdu, že ve vztahu k žalobci je Ukrajina bezpečná země původu. Z opatřených informací o zemi původu totiž vyplývalo, že ozbrojený konflikt na Ukrajině nelze považovat za totální, protože se omezuje pouze na tzv. linii dotyku, tedy východní části země, ze kterých žalobce nepochází. Žalobcem uváděný konflikt mezi ukrajinskou a ruskou armádou v Azovském moři se poté odehrál již před několika lety, aniž by se v rozhodnou dobu rozvinul do války postihující rozsáhlé území Ukrajiny, resp. měl zásadní dopad do bezpečnostní situace v zemi původu žadatele o mezinárodní ochranu. V této souvislosti lze dát žalovanému rovněž za pravdu v tom, že výkon základní vojenské služby nelze za normálních okolností bez dalšího považovat za důvod pro udělení mezinárodní ochrany, neboť se jedná o státoobčanskou povinnost, která navíc není běžně spojena s přímou účastí na ozbrojeném konfliktu.
21. Z toho důvodu musí dát zdejší soud žalovanému za pravdu v tom, že v době jeho rozhodování situace na Ukrajině i přes přítomnost ruských vojsk na jejích hranicích a vzrůstající napětí nebyla vyostřená natolik, aby sama o sobě vedla k nemožnosti i nadále Ukrajinu považovat za bezpečnou zemi původu ve vztahu k žadatelům (včetně potenciálních odvedenců) pocházejícím z oblastí pod kontrolou centrální vlády.
22. V žalobě však žalobce nově poukázal na skutečnost, že situace se zásadně změnila v důsledku nedávné invaze ruských vojsk na území Ukrajiny, včetně souvisejícího bombardování jejího území a civilního obyvatelstva. V současné době tak na velké části území Ukrajiny probíhá mezinárodní ozbrojený konflikt, který stále přetrvává a jehož další vývoj, včetně rychlé eskalace, nelze předvídat. V důsledku toho došlo na Ukrajině k vyhlášení všeobecné mobilizace, včetně stanovení zákazu vycestování osobám podléhajícím branné povinnosti. Jedná se o všeobecně známé a veřejně dohledatelné informace, které krajský soud nepovažuje za nutné dokazovat při jednání (k vývoji válečného konfliktu viz např. <https://www.e15.cz/ukrajina-vs-rusko-konflikt-valka-aktualne>).
23. Jednou z podmínek pro označení státu za bezpečnou zemi původu je, že na jeho území nedochází k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo

vnitřního ozbrojeného konfliktu [srov. § 2 odst. 1 písm. k) bod 1 a přílohu I procedurální směrnice]. Tuto podmínku již Ukrajina s ohledem na aktuálně probíhající mezinárodní ozbrojený konflikt nesplňuje.

24. Z judikatury správních soudů jednoznačně plyne, že jedním z důvodů k prolomení zásady koncentrace řízení je aplikace čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice. Podle něj členské státy EU musí zajistit, aby měl žadatel v řízení o udělení mezinárodní ochrany k dispozici účinný opravný prostředek, jehož podstatou je alespoň v řízeních o opravném prostředku u soudu prvního stupně posouzení jak skutkové, tak právní stránky věci, které je úplné a *ex nunc* (tj. podle stavu ke dni rozhodnutí soudu). Podle čl. 52 odst. 1 procedurální směrnice se povinnost zajistit účinný opravný prostředek ve smyslu čl. 46 odst. 3 této směrnice vztahuje na žádosti o udělení mezinárodní ochrany podané po 20. 7. 2015. S ohledem na včasné neprovedení čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice do vnitrostátního právního řádu, má toto ustanovení přímý účinek, jedná-li se o žádost o mezinárodní ochranu podanou po rozhodném datu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 8. 2017, č. j. 1 Azs 194/2017-30, nebo ze dne 15. 1. 2016, č. j. 5 Azs 20/2015-35; odkazovaná rozhodnutí NSS jsou dostupná na www.nssoud.cz).
25. V rámci soudního řízení lze při aplikaci čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice uplatňovat pouze takové nové skutečnosti, které žadatel o udělení mezinárodní ochrany buď nemohl bez svého zavinění uvést již v řízení před správním orgánem, anebo k jejich neuvedení měl ospravedlnitelný důvod (nález Ústavního soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 425/16; dostupný na <https://nalus.usoud.cz/Search/Search.aspx>).
26. Ačkoliv žalobce v předcházejícím správním řízení neargumentoval přímo rozsáhlou invází ruských vojsk na podstatnou část ukrajinského území, spojenou mimo jiné s vyhlášením všeobecné mobilizace a zapojením civilních obyvatel do válečného konfliktu, jedná se o okolnost, kterou nemohl až do okamžiku podání žaloby legitimně předvídat. V žalobě již tuto linii argumentace žalobce logicky uplatnil, neboť Ukrajina se k datu podání žaloby nacházela čerstvě ve válce s Ruskou federací. Závěrem krajský soud dodává, že zatím nijak nehodnotí intenzitu ozbrojeného konfliktu odehrávajícího se na Ukrajině. Tato nelehká úloha bude v dalším řízení na žalovaném. Boje na Ukrajině se však již prokazatelně neomezuji „pouze“ na část Doněcké a Luhanské oblasti, ale dotýkají se bezprostředně velké části jejího území, což mělo v souvislosti s azylovým příběhem žalobce mimo jiné za následek již zmíněné vyhlášení všeobecné mobilizace. Tento stav pak platí podnes, kdy válka doposud neskončila a zasahuje přímo či nepřímo valnou část území Ukrajiny.
27. Jedná se o natolik významnou změnu poměrů v zemi původu, že rozhodnutí žalovaného nemůže obstát, neboť se zakládá na podkladech, které nelze stran bezpečnostní situace na Ukrajině nadále považovat za aktuální. Je tedy na žalovaném, aby v navazujícím řízení nové okolnosti řádně zohlednil a danou žádost na jejich podkladě opětovně posoudil, resp. vyhodnotil, zda postavení žalobce jako osoby podléhající branné povinnosti za těchto okolností vyžaduje udělení některé z forem mezinárodní ochrany či nikoliv.

VII. Závěr a náklady řízení

28. Krajský soud přistoupil v souladu s čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice ke zrušení napadeného rozhodnutí z důvodu následné a svoji povahou zásadní změny bezpečnostní situace na Ukrajině, kterou žalovaný nemohl legitimně předvídat a zohlednit (výrok I.). Za této situace bude skutkový stav, který žalovaný vzal za základ napadeného rozhodnutí, vyžadovat rozsáhlé doplnění. Proto krajský soud žalovanému ukládá, aby opětovně a na základě aktuálních informací o bezpečnostní situaci v zemi původu žalobce posoudil, zda jsou v jeho případě dány důvody pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany. Tímto právním názorem krajského soudu je správní orgán v dalším řízení vázán (ust. § 78 odst. 5 s. ř. s.).
29. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ust. § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci měl plný úspěch ve věci žalobce, proto má právo na náhradu nákladů řízení. Ze soudního spisu vyplývá, že na odměně právního zástupce žalobce vznikly náklady řízení za dva úkony právní služby po 3 100 Kč (převzetí a příprava věci a sepsání žaloby) podle ust. § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a), d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), a dále má právní zástupce nárok na režijní paušál po 300 Kč za každý úkon právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Jelikož zástupce žalobce doložil, že je plátcem DPH, zvýšil krajský soud náhradu odměny za právní zastoupení o částku připadající na tuto daň. Celkem je tedy žalovaný povinen žalobci na nákladech řízení nahradit částku 8 228 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku, jak je uvedeno ve výroku II. tohoto rozhodnutí.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 27. června 2022

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v.r.
samosoudce